

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei, fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Ór-utca 1. sz. küldendők.

Ciului Parochial Reformat
Református Lelkészi Hivatalnak

Uileac de Beiuș — Belényesujlak

ugy hatottak és hatnak rám ezek a szavak. És elgondolkozom és kérdezem csak úgy önmagamtól: Mikor jutnak már a szívünkhöz? Meddig Pató Páloskodunk még? Mikor értjük meg, hogy mit jelentenek nekünk e kicsiny egyházak? Mit jelentenek itt és ott, ahol vannak? Mikor mozdul meg értük egyetemes egyházunk?

Jól tudom, hogy ezer a bajunk, de azt is tudom, hogy ez nem a legkisebb és legutóbbi orvoslandó. Hiszen, ha csak egy-két lelkész-család életéről, megélhetéséről és jövőjéről

volna szó, akkor sem volna szabad érzéketlenül, megkeményedett szívvel elhallgatnunk. Vagy ha csak egy-két egyház jutott volna az elvesztés és elmulás veszedelmébe, akkor sem szabad tétlenül néznünk mulásukat. De ez nemcsak néhány gyülekezetnek és nemcsak egy egyházmegyének az ügye, hanem közös ügye egyetemes egyházunknak és vele együtt fajunknak is. Ugyszólván minden egyházmegyénkben van ilyen veszedelemben levő egyházunk, némelyikben talán több is. Nem szükséges bővebben magyaráznom, hogy ha ezek egyszer megszűnnének és bennük — Isten óvjon tőle — elmúltnának harangjaink, különösen itt, egyházkerületünk nyugati részén, a lelkék százait és ezreit veszítenénk el az evangélium és nem-

ünk számára. Tehát a sorsukkal komolyan kell törődnünk! Foglalkozzanak velük előbb az illetékes egyházmegyék, azután pedig kerületünk. Adminisztráció tekintetében egyszerű a megoldás a régi recept szerint: a kis egyházaknak társ-egyházakká alakítása. Ez a mód természetesen csak akkor alkalmazható, mikor már valamelyik egyház lelkész nélkül maradt és a gyülekezet többé nem tudja magát önállóan fenntartani. De éppen arra kell minden erővel törekedni, hogy ez a kényszerhelyzet be ne következék. Vagyis anyagi támogatást kell szerezni és biztosítani az erőtlenség számára. Meg kell mozdulni kedvezőbb viszonyok közt levő egyházainknak és hiveinknek. Nem szabad elfelejtenünk, hogy „egy testnek a tagjai” és egymásért felelőssek vagyunk és rendszerrel, megszervezve nem lesz nehéz megteremni ennek a gondolatnak áldásos gyümölcsseit. Másfelől fel kell keresnünk a külföldi és főleg amerikai segélyforrásokat, melyek erre a célra a legkönnyebben megnyílnak számunkra. Arra az esetre pedig, ha — talán a lelkészhiány miatt — a társítás kikerülhetetlen lenne, a kettős terhet vállalóknak egy pillanatra sem szabad elfelejteniök, hogy nemcsak címet nyertek, vagy anyagi helyzetük javítását, hanem mindnyájunk féltett kincsének reájuk bízását,

melynek megőrzése körül kettős hittel és buzgósággal teljes lélekkel kell fáradozhatatlanul fáradozniok.

Debreczeni István.

Zárszó.

Nem a visszavonulás útjának egyengetése, hanem a való igazság konstatálása céljából mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy „Kinos őszinteség” címen megjelent cikkem intencióját a hozzászólók többé kevésbé félreértették.

Sok gondolkodás, — jelen helyzetünk és jövő eshetőségeink lelkiismeretes mérlegelése közben kialakult meggyőződéseim kifejezésre juttatásának kettős célja volt. — Egyik, hogy mélyebb megfontolásokat keltsek az elodázhatatlan szükségletté vált fokozottabb egyházi adózás komoly előkészítésének, — hogy úgy mondjam — erkölcsi megalapozásának feltétlen szükségességére vonatkozólag — s a másik, hogy rámutassak a jelen anyagi és különösen nagy lelki nyomorúságunkból — a kezdet nehézségein és sok lelket igénylő nehéz munkáján át — jobb jövő felé vezető olyan utra, amelyre való átlépésünket a változott idő ma még csak tolmácsolja, de holnap már követelőleg parancsolhatja. A közvetve és közvetlenül kapott támadások és gyanúsítások özőnében nem érek rá a felett merengeni, hogy mennyire ért sikert, vagy maradt figyelmen kívül cikkemnek első célja, minden igyekezetemet lekötve tartja az önigazolás készsége, hogy félremagyarázott második célkitűzésemben mi sem állt tőlem távolabb, mint a pusztán rombolás kedvéért rombolni akaró oktan szándék.

Legyen szabad kijelentenem, hogy bármennyire tisztán lássam is az évszázados egyházi és kultur-javainkat kívülről fenyegető nagy veszedelmet, mégsem ezt tekintem egyházi életünk egzisztenciális problémájának. Jövőnk kérdése szerintem azon fordul meg, hogy válságos helyzetünkben fel tudjuk-e költöni, össze tudjuk-e szedni és fel tudjuk-e vonultatni hathatós védelemre a bennünk szunnyadó, szétszór, szervezetlen és öntudatlan erőket, hogy fel tudjuk-e rázni hiveinkben idejekorán a minden áldozatra kész lelket, mely megtartásunknak egyedüli biztosítóka. Helyzetünk tragikumát nem abban látom, hogy az impérium változással intézményes javaink válságba sodródtak, hanem abban, hogy ez a külső válság egybeesik a lelkeknek nagy belső válságával, hogy erőtlennül, lelki kincsekben leszegényedve vettettünk rá a bizonyágtétő próbák mérlegére. Egyházunk testét a széthúzás, közöny, önzés, farizeizmus, erkölcstelenség, lélektelenség és ki tudná, hányféle destrukció pusztító baci-lusai rágják s a felőrölt és beteg sejtek a szervezetben maradvá, vészesen terjesztik a bomlás csíráit. Határozott intézkedésekre, szigorú egyházfegyelemre és minthogy a beteg-

ség már a felnőtt hiveink között rombolva pusztít, elsősorban ezek között *több* lelkiismeretes, önfeláldozó doktorra és ápolóra lenne szükség, mert ezek nélkül, — maradjanak bár meg minden javaink és kultur-intézményeink — a válság is nemcsak marad, de folyvást fokozódik.

Bármilyen szépen hangzó kijelentés legyen is, hogy egyházunk két szárnya a templom és iskola, — amelyek nélkül nem repülhet, — frázis marad, ha nem lakozik bennük a lélek szükséges mértéke. Az első keresztyén gyülekezeteknek nem voltak templomaik és felekezeti iskoláik, mégis voltak igazi istenitiszteleteik, volt minden vagyonukat feláldozó testvéri közösségük és voltak vértanúik, ugyancsak kálvinista eleink is szegények voltak kezdetben intézményekben, de gazdagok lélekben s ezért nagy alapítóknak, hitvallóknak és gályaraboknak. A sáfárságunkra bízott javak közül minden másnál drágábbak az emberi lelkek, amelyeknek eggye „többet ér az égnél, földnél és az egész látható világnál”. Ha ezeket megmentjük — ezek viszont megtartják — vagy ha érettük átmenetileg elvesztettük, kedvező alkalommal visszaszerzik nekünk intézményes javainkat, de az egyszer elvesztett lelket nem nyerjük vissza, még ha megszázszoroztuk is közben egyéb értékeinket. Nem azt jelenti ez, hogy anyagi javainkkal könnyelműleg bánjunk, hanem azt, hogy válságos helyzetekben, amikor válsztanunk kell, ne helyezzük ezeket a lelkiek felé, hanem ezek előtt és felett legmagasabb értékeinkre legyen főgondunk s ezek megtartását tekintsük elsődleges feladatunknak. Ha szabad e kifejező hasonlattal élnem, úgy tekintem ma az egyházat, mint egy demoralizált hadsereget, amelynek gyors átszervezésre, fegyelemre és legelső sorban fellelkesítésre van szüksége s hogy ez megtörténhessék, hogy a hatalomnak és bűnnek mindegyre rászakadó támadásaival szemben ellenálló képességét visszanyerje, megengedhetőnek és indokoltnak tartok intézményeink védelmének veszélytelenebb frontszakaszain bizonyos taktikai visszavonulásokat is.

Megengedhetőnek és indokoltnak tartom pedig ezt annyival inkább, mert tudatában vagyok annak, hogy ezek az intézmények, ezek az apró kulturvárak bármily értékes kincsei is multunknak és jelenünknek, mégsem jelentik a jövő életünket. Nekünk ezeknek fenyegető erőszakos elfoglalása után is élnünk lehet és élnünk kell! Keresni és találni fogunk új életlehetőségeket és építeni fogunk új erődöket, amelyekből nem lehet bennünket sem kiéheztetni, sem kiostromolni. A legnagyobb kishitűség egyházunk sorsát összekötöni intézményeink sorsával. Ha minden talpalattnyi földünket, minden iskolánkat és minden templomunkat elveszítjük is, életünk még mindig megmarad, ha sikerül felköltöni gyülekezetünk alvó energiáját. A mi megtartó erőnk birtoka hiveink

lelkében fekszik s ezt a birtokot nem lehet tőlünk semmi jogcímen kisajátítani. Ez a birtok ma el van hanyagolva s ezért itt-ott csak dudvát terem, de munkával feltétlen karba hozható. Erre a munkára a lelkek nagy restaurációjára kell mindnyájunknak egész lelkünkkel rávetnünk magunkat. Ezzel megoldhatjuk egy csapásra minden meglévő és vajdó problémánkat. Ha a gyülekezetek lelkét felráztuk, azok nem fogják többé túrni az éhbéren küzködő szolgákat, akiknek erejét ma állandó zsibbatságban tartja a bizonytalan holnapnak lélekölő gondja. És nem fogják túrni a lélektelen szolgákat sem, akik — ezt készséggel elismerem a soraimra reflektáló tanító urnak, — papok és tanítók csoportjában ma egyaránt találtnak.

Ardai Aladár.

[Folyt. köv.]

Irodalom

Az evangéliumi missió traktátusai. Négy kis traktátus jelent meg az ev. missió iratterjesztésében az elmúlt hetekben Kolozsváron. Három az I. sorozat három első száma, u. m. „20 igazság, amit mindenkinek tudnia kellene”. Moser E. nyomán 20 kérdésben és feleletben állítja össze a ker. hit lényegét minden kérdésre a bibliából adva feleletet. A kétoldalas kis traktátus ára 100 drb 50 Lei. A 2. szám: „Betegek vigasztalása” szintén bibliai helyek gyűjteménye, melyek találóan kiválogatva vigasztalólag és nevelőleg hatnak a szenvedők lelkére. Ebből 100 drb 90 Lei. A 3. szám: „Lelki vigasz”, vagyis szent ígék és imádságok betegek számára. A 8 oldalas kis traktátust Vászárhelyi János kolozsvári lelkipásztor írta s belőle mély hit, buzgóság és vigasztalás árad a szenvedő szívekre. 100 drb 180 Lei. A II. sorozat 1. száma hosszabb elmélkedés „Hogyha Jézus nálam laknék” címmel, melyet Barnes-Lawrence A. írt és dr K. Tompa Arthur fordított. Az igazi evangéliumi elmélkedés találóan alkalmazza tételét és címét és közvetlen hangon, de meggyőző erővel buzdít Jézusnak életünkbe való befogadására. Mindegyik irat megrendelhető az E. Missio iratterjesztésénél Kolozsvár Trefort-utca 13.

Szombati-Szabó István: Régi japán költők.

A 76 oldalra terjedő, mindenképen kedves kis kötet vers a Krisztus utáni 8—10. század japán lírájából való műfordítási gyűjtemény. Ritkán szerzett még műfordítás olvasása akkora szellemi élvezetet, mint ez az antológia. Egyfelől bámuljuk a gondolatok és képek gazdagságát, melyekben a japán költészet ezelőtt 1000 évvel bővölködött, másfelől csodáljuk azt az egyszerű naivságot és primitivséget, mellyel a gondolatok és képek kifejezést nyernek. Mindenekfölött bámulatra ragad

a fordítás tökéletessége, mely kitűnik abból, hogy a régi versek egyszerűségét és üdeségét a legnagyobb természetességgel és közvetlenséggel adta vissza s az eredeti versformákat is a legnagyobb könnyedséggel tartotta meg, úgy hogy olvasás közben soha sem jut eszünkbe, hogy fordítást olvasunk; mindig úgy hatnak ránk, mintha nem is fordítások, hanem eredeti költemények lennének. A könyv a Kaláka kiadásában jelent meg s a szerzőnél kapható. Ára 15 lei. — Most, mikor szívünk minden részvételével nézzük a szerencsétlenségek sorozatával ostromozott japán nép tragikus sorsát, kétszeresre fokozódik ez, ha a kis könyvből is meglátjuk azt a szellemi gazdagságot, mely egy évezreddel ezelőtt is tulajdona volt.

Halottaink

Majthényi Andras, a szatmári református főgimnázium egyik kiváló tanárja, a szatmári egyház presbytere, a város társadalmának közbecsülésben álló tagja életének 54-ik évében, augusztus 22-én elhunyt. A szatmári főgimnáziumban való negyedszázados működésével és értékes egyéniségével szinte példátlan tiszteletet és szeretetet vívott ki magának.

Dr Fráter Imre, a biharmegyei kórház 30 éven át volt igazgató-főorvosa, a nagyváradi egyház presbytere és a bihari egyházmegye főtanácsbírája meghalt. Pár hónappal ezelőtt költözött haza Álmosdra, atyái földjére és csakhamar haza ment az Atyához. Nevét százan és százan őrzik kegyelettel, de őrizni fogják, kik soh' sem ismerték, mert tisztelői a nagyváradi Protestáns Árvaházban nevére, koszorúmegváltás címen ágyalapítványt létesítenek.

Adjon az Ur nekik örökkévaló boldogságot, szeretteiknek vigasztalást.

Egyházi hírek

A zilahi ref. Wesselényi-kollegiumtól a nyilvánossági jogot a közoktatásügyi miniszter ur ismeretes rendelete bizonytalan időre megvonta. A rendelet sok téves magyarázatra szolgáltatott okot s így kötelességnek tartjuk, hogy a szülőket s a tanuló ifjuságot a széles körökben elterjedt riasztó hírekkel és félreértésekkel szemben helyesen informáljuk: „Az erdélyi egyházkerület Igazgató-Tanácsa és az intézet vezetősége már megtette a szükséges hivatalos lépéseket e sérelmes rendelet visszavonására s minden reményünk megvan, hogy az intézet rövid idő alatt visszanyeri nyilvánossági jogát. A nyilvánossági jelleget ideiglenesen megszüntető rendelet semmiben sem befolyásolja a tanítás rendes, szokásos menetét és sikerét. Az 1923—1924. iskolai évet szeptember 22-én megnyitják; a tanulók zavartalanul tanulhatnak továbbra is magyar nyelven,

a régi tanári kar vezetése alatt, az előírt főgimnáziumi tanterv szerint. A tanítványok szabályszerűen elvégzik a tanévet, s év végén minden körülmények között államérvényes bizonyítványokhoz jutnak.

A nagyszalonfai egyházmegyei internátus intéző bizottsága a jelentkező tanulók számbavétele után kimondta az internátusnak a jelen iskolai évvel való megnyitását. Még néhány hely betöltetlen, s akik felvételt nyújtanak magukat, haladéktalanul küldjék be, kérvényeiket lapunk szerkesztőjéhez. — Gróf Tisza Kálmán újabb áldozatkészséggel támogatja az egyházmegye új intézményét, amennyiben alapítványának kamata fejében már befizetett 9000 Leien kívül az első évre még 5000 Leit ígért, ha szükség lesz rá.

A lelkesítő kurzus, melyre a kolozsvári theol. tanári kara teljes számban kilátásba helyezte részvételét, szeptember közepéről közbe jött akadályok miatt későbbre maradt. Ugy idejét, mint egész tervezetét előre közölni fogjuk.

Tanítói gyűlés. A nagybányi református egyházmegyei tanítóegyesülete augusztus 15-én tartotta rendes évi gyűlését Szatmáron. A tagok a viszonyokhoz képest elég szép számban jöttek össze. A közgyűlést új énekeskönyvünk 101. dicsérete 1. versének: „Örök Isten merre, merre vagy...!” buzgóssággal nyitotta meg. — A megváltozott viszonyok folytán a testület alapszabályait újonnan alakította át a közgyűlés s tisztikarát is újból megválasztotta. Elnök lett: Fábián István színérváraljai, alelnökök: Meleg Andor avasujvárosi, Ölyüs Lajos községremetei, főjegyző: Biki Sándor egri-i, aljegyzők: Csele József pálfalvai és Géder József szatmári, pénztáros: Beregi István szatmári, könyvtáros: Szőke József ombódi, választmányi tagok: Csecskedy Károly lázári, Hajdu Sándor felsőbányai, Józsa Gábor avasujvárosi, Kádár Károly egri-i, Karikás Sándor sz.-németi-i, Molnár Ambrus kispeskesi, Soós János atyai, Szilvássy Sándor sz.-németi-i és Varga Gábor kishábornyi tanítók. — A választás megejtése után Fábián István elnök a tisztikar nevében is hálásan köszönte meg a megnyilvánult bizalmat felajánlva magát és tisztársait az egyesület ügyeinek odaadó munkálására. Azután az elnöki jelentés kapcsán hosszas megbeszélésre adott alkalmat a tanítói fizetések elodáztatatlanságára s az egyházkerület részéről is kilátásba helyezett rendezése. A tanítószolgálat teljes bizalommal van eltelve az iránt, hogy úgy az iskolatartó egyházak, mint a főhatóságok is megértéssel karolják fel a tanítók nyomasztó helyzetét és kifejtett kultur munkájukért számukra tisztességes megélhetést biztosítanak. A szokásos felolvasások és értekezések rendén Soós János magvas előadást tartott: „A református tanítók az egyházalkotmány keretében” címen. Főképen azt hangoztatta, hogy a tanítószolgálatnak az eddigénél több szerepet kell jut-

tatni az egyház kormányzásában. Borsy István szamosdobi tanító: „Munkára nevelés” című pedagógiai értekezését olvasta fel. Dolgozata igen tartalmas és sok helyütt költőien szárnyaló volt. Ölyüs Lajos községremetei tanító „A fogyasztási szövetkezetek”-ről tartott elmés, élénk és tartalmas előadásában a tanítószolgálat egyik hasznos és felette szükséges tevékenységére mutatott rá. — Majd a pénztáros jelentésének tudomásul vétele és a folyó ügyek (beiskolázás, tankönyvek stb.) megbeszélése után a 237. dicséret 1-ső versének: „Térj magadhoz drága Sion...” elnéklésével s az elnök záró szavaival a közgyűlés véget ért.

A református polgári leányiskolába az 1923–24. iskolai évre szeptember hó 12. és 13. napjain lehet felvételre jelentkezni szabályszerűen 1 Leu és 25 banis bélyeggel felszerelt s az intézet igazgatóságához címzett kérvénnyel, melyhez mellékelni kell az anyakönyvi kivonatot, az újraelvétel bizonyítványt és az I. osztályba jelentkezőknek az elemi iskolai végbizonyítványt, a II–IV. osztályba jelentkezőknek az előző osztály elvégzését igazoló bizonyítványt. Az I. és II. osztályba csak *protestáns vallású tanulókat* veszünk fel. Más vallásúaknak az igazgatóság útján beadott kérvényre esetleg a miniszter ur ad engedélyt. A III. és IV. osztályba minden volt tanítványunkat felvesszük, felekezeti különbség nélkül. Az I. osztályu *helybeli* tanulók kötelesek szeptember hó 17-én hétfőn délután 3 órakor az intézet disztermében tartandó írásbeli és szóbeli felvételi vizsgálaton megjelenni. *Felvételi vizsga a IV. elemi isk. osztály tananyagára terjed ki.* A *vidéki* tanulók felvételi vizsgálata szeptember hó 19-én délután 3 órakor lesz ugyancsak a diszteremben. A felvételi vizsgálatot sikerrel kiállott *helybeli* és *vidéki* I. oszt. tanulók *beiratása* szeptember hó 20-án történik 9–12. A II. osztályukat szeptember 20-án délután 3–6-ig, a III. osztályukat 21-én 9–12-ig, a IV-ig osztályukat pedig 21-én délután 3–6 óráig írjuk be. Beiratáskor minden tanuló tartozik 160 Lei beiratasi díjat fizetni. A tandíj összegét később fogja a fenntartótestület megállapítani. A *javítóvizsgálatra utasított* rendes és magántanulók bizonyítványaikat szeptember 12. és 13-án adják be az igazgatósághoz s vizsgálatra szeptember 17-én reggel 9 órakor jelenjenek meg. Azok a IV. oszt. rendes és magántanulók, akik okmánnyal igazolható okból a júliusi végvizsgálaton [abszoláló-vizsga] nem jelenhettek meg s most óhajtanak vizsgázni, szintén szept. 12. és 13-án jelentkezzenek az igazgatóságnál, csatolva kérvényeikhez az elmaradást igazoló bizonyítványt. A végvizsga írásbelije szept. 17. és 18-án, szóbelije szept. 19-én lesz. Az évvégi magánvizsgálatokon a román nyelvből kiegészítő vizsgálatra utasított magántanulók vizsgálata szeptember hó 17. és 18-án tartatik meg. A tanév-megnyitó istentiszteletet szeptember hó 22-én reggel 9 órakor tartjuk meg az emléktéri templomunkban, mely után az iskolai törvényeket felolvasva megkezdjük a rendes tanítást. A tankönyvek jegyzékét a beiratáskor közöljük. Tandíjmentességért a beiratáskor kell folyamodni, szegénységi bizonyítvány mellékelésével. Figyel-

meztetem a tanulókat, hogy az egyensapka és a karszalag viselete minden rendes tanulóra szigorúan kötelező. A karszalagot minden tanuló részére az intézet egy tömegben fogja megrendelni. Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923 aug. 20. Nagy Vilmos s. k., igazgató.

A ref. tanítónőképző növendékeit szeptember 20 és 21-én írjuk be. Javítóvizsga itt is szeptember 17 és 18-án lesz. A rendes tanítás kezdete szeptember 22. Az I. II. osztályba csak protestáns vallásuk vehető fel. Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923 VIII. 30. Nagy Vilmos s. k., igazgató.

Nyilatkozat. Az „Egyházi és Iskolai Szemle” folyó évi 16. számában a Nemzetközi Jóbarátság Világszövetsége újvidéki konferenciájáról szóló közlemény azon része, mely a romániai magyar református egyház állapotáról szóló jelentést tartalmazza, egyáltalában nem felel meg a valóságnak. A nevemmel kapcsolatban megjelent és nekem tulajdonított rá n olyan nyilatkozatok tartalmaz, melyek köztudomásulag valótlanak, s így azokat a kijelentéseket nem tettem és nem is tettem. Ép így helytelen és téves tudósításom része, mely dr. Ispir államtitkár, a gör. kel. egyház delegátusa beszédéről szól. Kolozsvár, 1923. VIII. 22. Dr. Imre Lajos, theol. tanár.

Csereajánlat. Gyermekeim taníttathatása végett városban vagy városhoz közel lakó lelkésztársammal vadászati ref. lelkészi állásomat kész vagyok azonnal is elcserélni, egyedüli kikötésem csak az, hogy a lelkészi jövedelem legalább is az enyémnek megfelelő legyen. Az állás főbb jövedelmei 40 magyar hold szántóföld, 28 legelőilletőség, 1600 Lei készpénz, 2 öl tűzifa. — Érdeklődők forduljanak Vass Dezső vadászati ref. lelkészhez. (Vadász, Arad-m.)

Hivatalos rész.

1045—1923.

A kebelbeli egyházak igen tisztelt Lelkeszi Hivatalainak, Iskolaszékeinek

A királyhágómelléki ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó elemi népiskolákba, s a más jellegű elemi iskolákba járó ref. vallású tanulók vallásoktatására az egyházkerületünk kiadásában megjelent következő vallástani kézikönyvek kötelező használatát rendelem el, folyó évi szeptember egytől kezdődőleg:

- I. II. oszt. Zöld Mihály: A református gyermek első valláskönyve. Ára 10 Lei.
 - III. oszt. Nagy Vilmos: Ref. vallástani kézikönyv, III. o. számára. Ára 12 Lei.
 - IV. oszt. Nagy Vilmos: Ref. vallástani kézikönyv, IV. o. számára. Ára 12 Lei.
 - V. oszt. Nánai Béla: Egyháztörténet. Ára 15 L.
 - VI. oszt. Szappanos: Ker. Hittan. Ára 16 Lei.
- Középiskoláinkban és a kézépiskolai tanulók vallásoktatásánál az I. és II. osztályban pedig ugyan-csak a kerületünk kiadásában a folyó hó közepén megjelenő **Farkas-féle Bibliaismeret** vezetendő be, ára osztályonként 16—16 Lei.

Az egyházkerület közgyűlése 57—1923. számú határozatával a Vallástani Kézikönyvek kiadásával és főbizományosságával **Béres Károly** nagyvárad-i könyvnyomdatulajdonost és könyvkereskedőt bízta meg. Főbizományosunk a Vallástani kézikönyvek bizottságilag megállapított bolti áraiból nagybani vételnél 10% engedményt köteles adni egyházainknak és iskoláinknak. Csomagolásért — a postadíjon felül — az elküldött könyvek bolti árának 2%-át számíthatja fel a megrendelő terhére.

Figyelmeztetem az iskolák vezetősegeit, hogy a mi kerületünk új valláskönyveinek mellőzése a Népisk. Szerv. és Szolg. Pragmatica 166. § i) pontja értelmében fegyelmi vétség

Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923. IX. 3.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

1046—1923.

A kebelbeli egyházak igen tisztelt Lelkeszi Hivatalainak, Iskolaszékeinek.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó elemi népiskolákban az 1923—24. isk. évre a következő kézikönyvek használatát ajánlom:

- I. o. **Dr. Caba Á.**: Fonomimikai Abc, ára 15 Lei.
- II. o. **Dr. Caba Á. és Nagy V.**: Olvasó és Nyelvgyakorló, ára 22 Lei.
- III. o. **Dr. Caba Á. és Nagy V.**: Olvasó és Nyelvgyakorló, ára 24 Lei.
- IV. o. **Dr. Caba Á. és Nagy V.**: Olvasó és Nyelvgyakorló, ára 26 Lei.

- IV. o. **Dr. Caba Á.**: Románia földrajza, ára 20 L.
- V—VI. o. **Több tanító**: Olvasókönyv.

- III. o. **Coroiu P.**: Biharvármegye földrajza 5 L.

Fenti kézikönyvek miniszterileg is approbált könyvek s használatukat az oradea-mare-i (nagyvárad-i) tankerület főinspektora is 3902—1923. sz. alatt ajánlotta. Ajánlom biharm. iskoláinknak megvételre a **dr. Caba Á. Coroiu Péter és Nagy Vilmos** által készített új Bihar-megye fal térképét, mely nagyban 120 Leiért, s kicsinyben a tanulók számára 6 Leiért kapható. Az V—VI. osztályokban a **Kecskeméti-féle** Természettud. és a **Csurka-féle** Természettan — amennyiben könyv-árusi uton beszerezhető — továbbra is használhatók. Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923. IX. 3.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Vallástani kézikönyveken kívül az összes tankönyvek, írószerek nagybani vételnél a szokásos árengedménnyel szerezhetők be lapunk kiadójánál: **Béres Károly** nagyvárad-i nyomdatulajdonos könyv- és írószerkereskedésében.

Pályázat

az ágyai református I. kántor-tanítói állásra. Javadalom: 225 Lei készpénz, 9 kat. hold szántóföld, négy (4) legelőilletőség, 1830 liter buza, 1830 liter tengeri (árpa), 24 ürméter tűzifa (melyből 12 ürm. megegyezés sze int pénzül megváltható). Orgonázni tudás szükséges. Nők is pályázhatnak. Kérvények e lap megjelenésétől 15 napig a református lelkészi hivatalhoz küldendők. Adea (Ágya, Arad-vármegye, u. p. Chisineu). Az állást folyó évi október 15-én el kell elfoglalni.

Pályázati hirdetés

Az ottományi ref. egyház pályázatot hirdet a lemondás utján megüresedett II. tanítói állásra.

Javadalom: díjlevél szerint az egyháztól évi 100 korona.

Fizetés ezidőszáig: 12.000 L., havonként egyenlő részletekben; lakás természetben kerttel. (Tanítónak a jövő évre kilátása lehet 16 kat. hold kényszerbérletre, mely esetben egyháztanács a föld értéket fogja kiegészíteni az egyházkerület által megállapított fizetés összegéig.)

Kötelessége: I—II. vegyes osztály vezetése, akadémizálás esetén kántor helyettesítése.

Pályázati kérvények a lelkész hivatalhoz küldendők; határidő szeptember 23.; nők is pályázhatnak. Az állás megválasztás után azonnal elfoglalandó.

Egyháztanács.

Pályázat hirdetés.

A sátmari (szatmárnémeti-i) ref. főgimnázium fenntartó testülete pályázatot hirdet egy természetrajz-földrajzi tanári állásra. — Pályázhatnak a természetrajz-földrajzi szakcsoportra képesített protestáns vallású tanárok és tanárjelöltek. — Az állás a pályázók képesítéséhez képest rendes vagy helyettes tanárral tölthetik be. — Javadalom a királyhágómelléki ref. egyházkerülettől megállapítandó fizetés, negyedévi előleges részletekben. — Pályázni szándékozók kérvényüket, a képesítést, a családi, szolgálati és katonai viszonyt feltüntető okmányokkal és anyakönyvi kivonattal felszerelve folyó évi szeptember hó 18-ig nyújtják be a sátmari (szatmárnémeti-i) református főgimnázium igazgatóságához. — Az állás folyó évi szeptember 24-én foglalandó el. — Sätmar (Szatmárnémeti), 1923. augusztus 30-án.

Az Igazgatótanács.

Pályázat.

A halmi-i ref. egyház pályázatot hirdet egy évre helyettes organista-kántortanítói állásra.

Fizetés: 17 kat. hold föld, 11 1/2 köböl buza 8 1/2 köböl szemes tengeri, 6 öl tűzifa, tandíj egy gyermektől egy véka szemes tengeri és 1 Leu 40 bani pénz. — Stóla az egyházkerület legújabb megállapítása szerint. Lakás természetben. E járulékok egyházmegyei értékelés szerint 19,853.50 Leit tesznek ki. Ez összegnek 80 %-át fogja a megválasztott helyettes kapni, esetleg a tanító családdal készpénzben is meg egyezhetnek.

Az állás október 1-én elfoglalandó. — Pályázati kérvények kellően felszerelve a ref. lelkész hivatal címére küldendők szeptember hó 20-ig.

A presbyterium.

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, papírraktár, könyv- és írószerkereskedés

a „Királyhágómelléki Református Egyházkerület“ vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizományosa

Oradea-Mare—Nagyvárad,

Ferdinánd király körút (Rákóczi-út) 14. szám.

Nagytiszteletű Esperes, Iskolaszéki Elnök, Igazgató és Tanító urak figyelmébe!

Van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Fő-tiszteletű és Méltóságos közgyűlése f. évi ápr. 11-én kelt 57. sz. határozatával a Kerület tulajdonát képező

Vallástani kézikönyvek kiadásával és főbizományosságával megbízott.

A református gyermek első valláskönyve, az elemi népiskolák **II. oszt.** részére, írta **Zöld Mihály** ref. lelkész (Végvár) ára **10 lei**; **Református Vallástani kézikönyv,** az elemi iskolák **III. oszt.** számára, írta **Nagy Vilmos** ref. tanítónőképző-intézeti igazgató, ára **12 lei**; **Református Vallástani kézikönyv,** az elemi iskolák **IV. oszt.** számára írta **Nagy Vilmos** ref. tanítónőképző-int. ig. ára **12 lei** c. könyvek kerülnek kiadásra és az Egyházkerület határozata értelmében szeptembertől kezdve csak ezek a kézikönyvek használhatók és más kézikönyvekkel nem helyettesíthetők.

Midőn ezen körülményre bátorodom felhívni szíves figyelmét, tisztelettel tudatom, hogy a már több mint másfél évtizede fennálló könyvnyomdát, egyházi- és iskolai nyomtatványraktáramat ez alkalmából

könyvkereskedéssel

bővítettem ki s így módomban áll nemcsak az Egyházkerület által tanításra elrendelt Vallástani kézikönyveket, hanem mindenféle, az iskolákban használandó **tanfolyamokat, új zsoltárokat, térképeket, címekeket, irkákat, füzeteket, mindenféle fekete és színes írókat, krétákat, szívcacokat, förlőgumimkat, tollszárazakat, legjobb minőségű tollhegyeket, tintákat, palafáblákat, palavesszőket stb. stb. a legolcsóbb napi árakon szállítani.**

Iskoláknak, ha egyszerre rendelik meg a tanulóknak szükséges könyveket és írószereket, engedményt nyújtok. Midőn eddigi szíves pártfogását hálásan köszönöm, igen kérem szíves jóindulatát új vállalatom iránt is fenntartam. Nb. megbízásait kérve, legszolidabb, pontos kiszolgálásomról előre is biztosítva,

vagyok, hittestvéri tisztelettel **BÉRES KÁROLY**

Bibliák és újtestamentumok, énekeskönyvek,

kottás halleluják, bibliai képes albumok, bibliai mondásos fali képek, levélpapírok és levelező lapok, továbbá mindenféle vallásos, építő könyv, irat és traktátus legjutányosabb forrása egész Románia területén az

EVANGÉLIUMI MISSIO IRATTERJESZTÉSE, CLUJ—ROLOZSVÁR
Trefort-utca 13-ik szám, földszint.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare — Nagyvárad.

Királyhágómelléki Református Egyházkerület Levéltára